

ارتقاء سلامت نظام اداری

منابع:

آیین نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه

ارتقاء سلامت اداری کارکنان قانون مدیریت خدمات
کشوری

تاریخ:

1401/10/30

تهیه کننده: کارگروه تحول اداری

(کمیته سلامت اداری)

کد سند: OH-BR-01-00

تعریف:

در ادبیات حقوق اداری ، سلامت اداری وضعیت است که در آن ، فساد اداری در عملکرد یک سازمان دولتی ، به میزان قابل قبولی کاهش یافته باشد . سازمان های بین المللی فساد اداری را سوء استفاده از مناصب دولتی در جهت کسب منافع شخصی تعریف میکنند.با این حال ، در متون قانونی اعم از داخلی و بین المللی ، تعریف دقیقی از فساد اداری صورت نگرفته است کنوانسیون مبارزه با فساد به بیان مصادیقی از فساد اداری ، نظیر ارتشا و اختلاس بسنده کرده و در قوانین داخلی به موجب بند الف ماده یک قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال 1390 فساد اداری به کسب منفعت با نقض قوانین یا از طریق ایراد ضرر به منافع عمومی تعریف شده است .با این حساب به نظر میرسد فساد اداری را میتوان به اعمال خلاف قانونی که سازمان ها را از هدف اصلی خود خارج و در خدمت منافع شخصی افراد قرار میدهد تعریف کرد.

برای تحقق سلامت اداری نیازمند تصویب چه قوانینی هستیم؟

تدوین سیاست حقوقی در مبارزه با فساد اداری نیازمند بررسی ریشه های فساد اداری در سازمان های دولتی است .بخش عمده ای از دلایل بروز فساد اداری را باید در ساختار ناسالم سازمان های اداری جست و جو کرد .عوامل زیر را میتوان زمینه ساز بروز فساد در بروکراسی اداری تلقی کرد:

- مداخله غیرضروری دولت در امور اقتصادی
- نبود شفافیت در امور اداری
- ضعف در جذب نیروهای انسانی کارآمد
- کافی نبودن حقوق و مزایای کارکنان دولتی

البته در قوانین فعلی ، ظرفیت سازی مناسبی برای رفع این نقاط ضعف صورت گرفته و برخی از الزامات سیاست های کلی نظام اداری از قبیل شایسته سالاری ، توسعه نظام اداری الکترونیک

اداری از سلامت اداری اطمینان حاصل و در صورت گزارش بازرسان مبنی بر اخذ رشوه ، کارمند دولتی را به مجازات های اداری محکوم کنند. نوع دیگری از نظارت درون سازمانی ، نظارت شبه قضایی است. این نظارت ، نظارتی در مبارزه موثر با فساد است . افزون بر آن ، سازمان بازرسی کل کشور و همچنین مراجع قضایی را میتوان از عمده مراجع برون سازمانی نظارت بر دستگاه های اداری تلقی کرد

نظارت بر ادارات دولتی برای تحقق سلامت اداری از سوی چه ارگان یا نهادی صورت می پذیرد؟

در پاسخ باید اذعان کرد که در نظام حقوقی ما ، سازمان های نظارتی گوناگون و البته شیوه های نظارتی متفاوتی برای این منظور پیش بینی شده است که میتوان آنها را به نظارت های درون سازمانی و برون سازمانی تقسیم کرد . منظور از نظارت درون سازمانی ، نظارتی است که مرجع نظارت کننده بخشی از سازمان موضوع نظارت محسوب میشود . این نوع نظارت را نیز میتوان به نظارت سلسله مراتبی و نظارت از طریق مراجع شبه قضایی تقسیم کرد . در نظارت سلسله مراتبی ، قانون گذار اختیار نظارت را به مقامات مافوق اداری واگذار میکند . برای نمونه قانون مدیریت خدمات کشوری مدیران بلافصل کارکنان اداری را مسئول نظارت بر آنان تلقی و ضمن ممنوعیت اخذ هر گونه رشوه ، مدیران ارشد اداری را مکلف کرده است تا از طریق اعزام بازرسان

شفاف سازی ، با این رویکرد تدوین شده است . از سوی دیگر تکالیفی نیز در قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مقرر شده است . برای نمونه طبق این قانون ادارات دولتی را مکلف کرده است تا مراحل اخذ مجوز ها و متن قراردادهای اداری را در معرض دید عموم قرار دهند . بخش دیگری از دلایل بروز فساد اداری ، به ضعف نظارت بر سازمان های دولتی باز میگردد که کارآمد سازی این رویکرد ، میتواند هم در پیشگیری از فساد اداری و هم در جبران ضرر های مالی و معنوی وارد شده موثر باشد .